cõtra dñm ſi ob oculis ſim picctus. vt pſit
alter. Eſtimo ꝑ audita ⁊ facta Bñdictum
ne cederet/ab amicis hoc ſupbie fuco fuiſ/
ſe deceptũ. qſi vicȝ eccia recederet cũ ſua ceſ
ſione. nec ali⁹ talis ad regimẽ ipi debitum
poſſe repiri. hec vero plane tentatio demo
nij meridiani. ¶ Cõſidereť quãta ſit rari/
tas deo in cõtẽplatiõis qete viuetiũ more
poꝝ ſctoꝝ. Jõ ſiqs tenuiter ad h op⁹ atp⁹
inueniať/credẽdũ ſibi puto. qꝛ talentũ ſuũ
tale eſt nõ alia agibilia ſaltẽ in tãto. ſic op⁹
oculi videre eſt: nõ laboꝛare. Habet eni q/
libet donũ ꝓpriũ a deo/talẽ ceſſionẽ/hac cã
ipe Greg. nazãzenus/⁊ papa Celeſti. ⁊ alij
plures/fuerũt executi. ¶ Conſidereť. ſi ad
epatũ vocarer vel aliud ingẽs tpale bonũ/
an amici cõſulerẽt/oĩb₉ ſpꝛetis cãcellariaȝ
eſſe tenendã. Eſtimo nequaꝗ̃ / nõ dubito
tñ/qn nũc ſecurius volẽdo deſcẽdere/illaȝ
deſero/ꝗ̃ aliter aſcẽdẽdo. Nõ ſi in caſu di
miſſiõis officij ad maioꝛa/vel ꝑ moꝛtꝭ trã
ſitu/puidẽdũ reſtaret cãcellarie agatur nũc
put tũc. imo tanto puidi⁹ ꝗ̃to deliberatio
maioꝛ eſſe põt/ꝗ̃ ꝑmũ data rapiať occaſio
¶ Cõſidereť ꝙ multi etiã ex amicis et qui
dicũt picula ſe videre/pñt abſqȝ tãtis inui/
die odijs ⁊ aduerſitatũ cauſis/ſubire illud
onus gratis. in q̃ tãtis ĝuat⁹ ſum onerib⁹.
et nõ irrõnabilr vſqȝquaqȝ quoꝛũdã vexa/
tus odijs q̃bus ꝑ meã foꝛte ambitiõeȝ/aut
impoꝛtunitatẽ/ſpes quã ſitiũt adẽpta eſt ⁊
extoꝛta. Nõ ſi renuãt/videãt q̃m equo me/
cũ agãt iudicio. attẽdant ne digito moue/
re nolint onera q̃ in eis ceruicib₉ nolũt im/
manere. ¶ Deniqȝ neminẽ dubitare arbi/
troꝛ qn liceat ſm iura oĩa/reſigñre bñficium
tale/reſignare in manu ſupioꝛis. ⁊ vel reli/
gionẽ intrare. vel aliter viuere. pſertim bñ
ficiũ aliud curatũ bñti. Nõ ſi licet/cogno/
ſco me ⁊ moꝛes meos. certus ſum certitudi
ne tali quã in tali materia ſufficiẽtẽ exiſtio
ꝙ mihi ẽ expediens ¶ Nõ ſi fingãt nimis
me amãtes/illud nõ expedičs eẽ reipubli/
ce/vel alioꝝ pfectui: audiãt diuinũ tonitru
um. Quid pdeſt homini ſi totũ mũdũ lu/
creť Videant demũ ne ſint inter illos de q̃
bus alibi. Inimici hoĩs domeſtici ei⁹ Illõ
etiã pueris decãtatũ. Que nocitura teneo.
ꝗ̃uis ſint cara relinq̃. ¶ Et ne me mutati/
onis culpabilẽ arguãt. ſi nũc tã vehemẽter
fugio/qõ tã diligẽter pſecut⁹ ſum /ſciãt q̃a
meũ ſape/cũ etate ⁊ expientia creuit. et me
ſpes plurima fruſtrata eſt. certũ vo eſt. id ẽ

illud tempibus moꝛes ſapičs ¶ Nõ ſi al/
legetur infamia mea/ſcio ꝙ ꝑ infamiã ⁊ bo
nam famã ꝑgitur ad celũ. Scio ꝙ ꝑ mini
mo mihi eſſe debȝ/vt ab hũano die iudicer
qui me iudicat dñs eſt. Ceterũ non pplari
rumoꝛe ſed ꝯſcie ſimplicitate/xpiani vita
metiť. Cõſultius pfecto ⁊ honeſtius ẽ il/
lud vltro facere/qõ tandẽ ab inuito vł ipa
moꝛs extoꝛquet. ¶ Expliciunt.

¶ Recõmendatio li/ centiandoꝝ in decretis. facta pariſius per eundem.

Queſiuerit foꝛſan aliqs/cur a vi A
culis ſcholaſtice exercitationis
ſunt hi venerabiles viri ita mul
tiplicitã numero ꝗ̃ merito /ve/
lut in libertatẽ q̄ndã adducti. Rñdemus ꝑ
verba ſũmi legiſlatoꝛis dei/in euãgelio di/
cẽtis. Dñs his opus habet. Originaliter.
Math. xxi. Mar. xi. Lu. xix. Quiſqs eni
oculus ſue cõſiderationis ꝑ vniuerſam ec/
cleſiã deducere voluerit/inueniet eã velut
aliquã domũ grãdẽ: iuxta ꝓphicã exclama/
tiõem. O iſrł ꝗ̃ magna eſt dom⁹ dei/⁊ igẽs
locus poſſeſſionis ei⁹. pſidet huic eccĩe do/
minus nr̃ ihs xpus/tanꝗ̃ fili⁹ heres in do/
mo ſua/dei pr̃is ſui/ſm aplm heb. ꝑmo ¶
Propterea loqučs in ꝑabolis frequenter
noiauit prẽmfamilias. Recte pꝛſus/qꝛ fa/
miliũ hȝ multiplicẽ/mirabili officioꝝ oꝛ/
dinũqȝ varietate cõſtitutã. q̃ etſi cũcta ꝑ ſe
ipm agere poſſet. diſponere volens tñ nos
coadiutoꝛes eſſe ſuos. ſm aplm. Ac pinde
bonitatis ſue pticipes fieri. Aſſumit hoĩeſ
ad obſequiũ ſuũ. Nimirũ qꝛ iuuẽto etiam
vti dignatus eſt. dũ miſit diſciplos ſuos vt
ſoluerẽt aſinã ⁊ pullũ eius. vt dicerẽt interro
gãtib₉ qꝛ dñs his opus hȝ. hec ſm litteraȝ.
¶ Sed a lr̃a traducamus ſi placet verbuȝ
iſtud ad myſteriũ ꝯueničs laudib₉ hoꝛum
ſpectabiliũ ⁊ eruditoꝝ viroꝝ. Ita eni mos
ita eni ius exigit vt laudenť ⁊ dicam⁹: quia
dñs his opus hȝ. Quis dñs? Jã dictũ eſt.
dñs dñantiũ ⁊ rex regũ: cui ſuire regnare ẽ
glo. Roma. p. Cui⁹ agi frenis/ſũma libtas
eſt Boe. de cõſol. Cui⁹ ſeruiture gł̃abatur
theologiſaus aghates ſũma inqens inge/
nuitas iſta eſt/in q̃ xpi fuit⁹ cõpꝛobatur ¶
Qua in re/ptinus oñdiť laus egregia do/
ctiſſimoꝝ ⁊ interſigniũ baccalarioꝝ iſtoꝝ
q̃m tãti taliſqȝ dñi/ſuos ſe dedicare ſtudu
erũt. nec ſuos q̄leſcũqȝ: ſed viriles ſeruos.

Dñs inqͣt his opus habet. Ecce nobilitaſ
inſinuat. qꝛ tali ſubſunt dño. et vtilitas qꝛ
dñs his opus habꝫ ¶ Sũt q̄ ſuos viles
et inutiles ſub q̄dã falſa ſpecie libtatꝭ ꝛ do-
minĳ ſubdiderũt. hi ſub dominio carnis
tanq̄ꝫ latrinarĳ. de q̄bꝫ ad Roma. xvi. ꝛ ad
Phil. iĳ. Quorũ deus vẽter ꝛ glã in cõfuſi
one. Sũt q̄ ſeruiũt mũdo vel mãmone q̄s
notauit xp̃s dicẽs: Nõ poteſtis deo ſuire
et mãmone. Sũt q̄ ſeruiunt diabolo ꝛ pec
cato. Nã a q̄ q̄s ſupatus ẽ / eiꝰ ſeruꝰ efficit.
ꝑ. Pe. ĳ. et q̄ facit peccatũ ſuus eſt peccati
¶ Vos aũt meliori cõſilio ꝛ mẽte / ſpretis
his / nõ tam dñis q̄ꝫ tyrãnis crudelibꝫ / ſui
facti eſtis deo. ita vt appellãdus ſit quilibꝫ
ſeruusꝰ fidelis et prudẽs queꝫ ꝯſtituit dñs
ſup familiã ſuã. Nam dñs his ſuis opꝰ hꝫ
V ¶ Dñs itaq̄ꝫ vobis opus hꝫ (O ſpectabi
les ꝛ prudẽtes viri) ꝛ hoc ad regimẽ ſue fa-
milie grandis q̄etũ ꝛ tranq̄llũ. Ad q̄d ꝯſa-
ne vt doceatis eã iudicia iuſticie / reddere
vnicuiq̄ꝫ qđ ſuũ eſt. Ea enĩ demũ vera pax
erit. ea gubernatio idonea. ea ſeruitꝰ placẽs
dño ſi manet vnicuiq̄ꝫ debitus ordo. Or-
do aũt q̄d aliud eſt: niſi pariũ diſpariumq̄ꝫ
rerũ ſua vnicuiq̄ꝫ tribuẽs collocatio Hũc
ordinẽ docere hẽtis (O venerabilas licen-
tiandi) q̄bꝫ dñs in hoc opus hꝫ. vt oĩs ꝺ fa
milia ſua / reddat ei religionẽ latrie. purita
tem ꝯſcie. charitatẽ ad ꝓximũ. equitatẽ ad
iudiciũ. vt ſic ordinet q̄libet hõ ꝯueniẽter /
q̄ ad tpaliũ miſtratiõem Scđo q̄ ad ſpũa-
liũ diſpoſitiõem ꝛ hoc in ordine ad ꝓximũ
Tertio q̄ ad emẽdatiõem ꝯſcie q̄ ad ſeipm
Quarto q̄ ad exhibitiõem reuerẽtie ꝛ latrie
q̄ ad deũ. Hec ſunt q̄ttuor ꝑncipalia circa
q̄ verſat oĩm ſacrorũ canonũ lex atq̄ꝫ tradi
tio docẽs ſe regere. deũ colere. neminẽ lede
re. rem ſuã vnicuiq̄ꝫ tribuere. Quorũ noti-
cia q̄ꝫ ſit neceſſaria familie dñi / nullꝰ igno-
rat intelligẽs. ꝓpterea nullas inducimꝰ pro
batiões / cõcordãtiarũ vel autoritatũ qꝛ ne
q̄ꝫ neceſſe eſt cũ late pateant neq̄ꝫ ignorãti-
bus leges loquor ¶ Perſpicuũ ẽ igit / q̄m
dñs vobis venerabilibꝫ licẽtiãdis opꝰ hꝫ:
ꝑſuppoſito ſm depoſitiõem teſtificationẽ
q̄ꝫ doctorũ veſtrorũ ꝛ aliorũ / ꝙ hãc notici-
am ſacrorũ canonũ fuiſtꝭ aſſecuti. Hec q̄p
pe noticia (iuxta miſticũ ſenſum) aſina do
mino ſeruiens. pullus vero diſcipulꝰ eius
ſtudioſus / intelligi potuerat ¶ Sed omiſ
ſa ꝓſecutiõe talis methaphore veniamus
ad illud qđ obſtrepunt ꝛ opponũt aliqui
dicentes. Oportet / fatemur iſta cogitare q̄
ſub q̄ternario cõplexa ſunt ſcꝫ rem ſuã vni
cuiq̄ꝫ tribuere. ꝓximũ n̄ ledere. ſe regere. de
um colere. Sed cũ in alĳs facultatibꝫ ſuf-
ficiẽter hec doceãtur ꝛ ſciãtur quõ non fru
ſtra / quõ nõ ſupflue / adiuncta dicet hec fa
cultas decretorũ cũ ſuis ꝓfeſſoribꝫ ꝛ ſtudi-
oſis de q̄bꝫ aſſeris / q̄m dñs his opus habꝫ
fruſtra q̄ppe fit ꝑ plura / qđ põt fieri ꝑ pau
ciora / additio igit facultatis decretorũ / ne-
q̄ꝫ neceſſitatẽ hẽbit neq̄ꝫ vtilitatẽ ¶ Et in-
quiũt ꝙ rem ſuaꝫ tpalẽ vnicuiq̄ꝫ tribuere /
docẽt ſufficiẽter leges hũane. fũdate ĩ phĩa
morali q̄ cuilibet naturalr impſſa ſm q̄s le
ges inſtituit et regit ad plenũ in tpalibꝫ ſu-
is vita pñs. Per has vero canonicas tra-
ditiones / viſa ẽ alias plus turbari ꝛ litibꝫ
affligi policia eccĩe q̄ꝫ trãquillitate letari ¶
Et rurſus ꝙ reliq̄ tria q̄ vel ſpũalẽ cõuerſa
tiõem hoĩm inter ſe: vel emendatiõem pro
prie ꝯſcie cuilibet in ſe. vel cultuꝫ latrie ad
deũ reſpiciũt / ſunt in ſacris litteris abũde
tradita. alioq̄n xp̃s hõ ꝛ idẽ deꝰ cuiꝰ ꝑfecta
ſunt opa (vt dicit Moyſes) inſtituiſſet mi-
nus ꝑfecte eccĩaſticã domũ ſuã. q̄ nec ſuo
nec longo poſtmodũ tpe canones iſtos ha
buit. Alioq̄n inſup lex euãgelica traderet ĩ
ſufficiẽter mãdata de q̄bꝫ dñs aſſerit. Si
vis vitã ingredi ſua mãdata. Et iterũ. hoc
fac et viues ¶ Ad ſũmã ergo redit hec ca-
lũnia. dñs inquiũt ꝓ regimine ſue familie
in tpalibꝫ / dedit leges ciuiles ꝛ ꝓ ſpũalium
gubernatione / tradidit / euãgelicos canões
aliã vero nõ eſt inuenire vitã niſi vel tpalẽ
q̄ ꝑ leges regit. vel ſpũalẽ quã euãgelica lex
ſufficiẽter inſtituit Nõne g̃ cõcludere licet
ꝙ nequaq̄ꝫ dñs his. i. canoniſtis opꝰ hẽt.
¶ Sed q̄d dicemꝰ ab hec doctiſſimi ꝛ ſa- X
piẽtes viri pr̃es et fr̃es. q̄d huic calũnie rñ
debimꝰ: Rñdebimꝰ ꝑ cõſideratiões aliq̄s
geometrico ꝛ doctrinali ordine poſitas ſe-
cũdũ q̄s ptẽbit a radice neceſſitas ꝛ opus
dñorũ iuriſtarũ. Ptẽbũt inſup diſtinctio-
nes aliq̄ ꝺ iuribꝫ cãonibꝰ ꝛ legibꝰ. Iſte eñ
doctrine moralis modꝰ optimꝰ ẽ dũ fit reſo
lutio ad certa. dũq̄ꝫ ſepat ꝑcioſum a vili et
quaſi ſub oculis vnũq̄dq̄ꝫ ſepatũ ab alio re
ponit qđ cõfuſe cõpoſitũ fallere poterat in-
ſpicientes ¶ Potuerat cito induci decla-
matoria ꝛ velut oratoria cõmẽdatio / ſuper
vr̃is ꝑconĳs ſingularibꝰ. attñ excitatio ſtu
dioſa vicit. iubẽs talia ſingularia ad veſpe
rias ſingulorũ linqui. et ea nũc dicere que

plus eruditionis ſcholaſtice noſcūtur con
tinere¶ Inueſtigamus igitur a fundamē
to cāſ neceſſarie inſtitutiōis ¶ quare
dñs his op⁹ hꝫ Et p hoc ſit hec pma cōſide
ratio incipiēs ex alto.¶ Prima cōſidera.
¶ Dñs p ſuū velle impioſum ꝛ prātiuum
eſt pmū radicale fundamētū/ oīs legis vel
canonis.¶ Hoc Amb. in exame. ſecutus
Baſiliū poſuit dicēs/ ꝙ pma lex oīm/ ē di/
uina volūtas. Volūtas illius/ ius ſuū vni
cuiqꝫ tribuēs. nullius aūt ē ppetuū ꝛ cōſtās
volūtas: niſi dei.¶ Scda cōſideratio.
¶ Dñs indidit cuilibet rei tm̄ de lege/ ꝙ̄/
tū de entitate ꝛ bonitate¶ Oia cui fecit in
numero pōdere et mēſura ꝛ ita ſub lege cer
ta. ait Boe. q̇ppe Sicut fecit oīa ꝓpter ſe ꝛ
ad ſe/ ſic oib⁊ dedit viā certā tēdentiū ad ſe/
que dicit̄ appetit⁹ vel amor ꝛ pōd⁹/ trahēs
rē ad ſuū dñantiū ꝛ initiale pncipiū. qđ eſt
ipe/ vt ſit ipe alpha ꝛ o. pncipiū ꝛ finis.¶
Potuerat hic fieri longa deductio de legi/
bus varijs rerū/ tā in celo ꝙ̄ in terra aut in
mari ꝛ in oib⁊ abyſſis/ in volucrib⁊ celi ꝛ q̄
drupedib⁊ terre ꝛ piſcib⁊ maris Sed omit
tamus hec. et dicam⁹ p tertia cōſideratiōe.
¶ Tertia cōſideratio¶ Dñs ſicut fec̄ ho
minē/ vt ſibi ſoli ſubiect⁹/ dñaret̄ ceteris re
bus mortalib⁊/ ita ſibi indidit p ceteris ra/
tionē tanꝙ̄ legē intimā ꝛ viuā/ neqꝫ eni p
pter aliud dr̄ hō fact⁹ ad imaginē ꝛ ſilitudi
nē dei: niſi qꝛ ſui capax p rōem effect⁹ ē ſecū
dū Aug⁹ ꝛ expoſitores catholicos¶ Hoc
viderūt phi q̇ naturas aliarū rerū dixerunt
regi a rōe ſepata/ velut ab intelligētia nō er
rāte. homini vero rōem ꝓpriā cōiūxerūt q̄m
dixerūt reginā in ſuo microcoſmo. queād/
modū (ſuo mō lōge tm̄ excellētiori) dnmin⁹
in macrocoſmo pncipatur¶ Quarta ɔſi.
¶ Dñs indiderat homini rōem integrā ꝛ
purā/ tanꝙ̄ ſufficiēs pncipiū regitiuū ſui/
ipius ꝛ q̄ ad deū et q̄ ad primū ꝛ q̄ ad corp⁹
ꝓpriū ꝛ ad aliud qđlibet inferioꝝ.¶ Alio/
q̇n quō verū eſſet illud moyſi iā allegatum
Dei pfecta ſūt opa. Quō ꝑterea vex eēt illđ
phiſicū Deus ꝛ natura nō deficiūt i neceſ
ſarijs. ſi mox ab exordio/ nō dediſſet deus
hoi ſufficiēs pncipiū ſui ipius regitiuū et
ordinatiuū atqꝫ regulatiuū: Dedit vo. dū
hoiem inſtituit ſub regula rectiſſima quā
appellam⁹ originalē iuſticiā. que p oia cō/
formis erat ꝙ̄tū oportuit/ ipi pme ꝛ cōſtanti
iuſticie q̄ de⁹ eſt. p quā/ reddidiſſet hō vni/
cuiqꝫ ius ſuū. i. qđ ſuū erat. deo vicꝫ reuerē

tiam/ ſine cōtradictione, primo amiciciam
ſine diſſenſione. Corpi obediam ad rōem
ſine rebellione. Ceteris inferiorib⁊/ dñati/
onē regitiuā ſine ipugnatiōe¶ Quīta cō.
¶ Dñs nō habuiſſet opus legiſtis vel cāo
niſtis/ in ſtatu nature pmitus inſtitute. ſic
nec hēbit opus in ſtatu nature gl̄ificate
Quare: qꝛ cuilibet/ fuiſſet lex ſufficiēter in
ſcripta in libro cordis ſui. nec opus erat vt
q̇s eū doceret iudicia iuſticie. p iura vel le/
ges aut canones/ hūano ſtudio cōpoſitos
vel libris aratis qđ de futuro ſtatu ſonat il
lud ꝓphicū Dabo leges meas in cordibus
coꝝ.¶ Sexta cōſideratio¶ Dñs opus
habuit iuriſtis legiſtis ꝛ canoniſtis/ mō lo
cutiōis p expoſito/ poſtꝙ̄ hō cū in honore
eſſet nō intellexit/ cōpatus ē iumētis iſipi/
entib⁊ ꝛ ſilis factus eſt illis.¶ Obſcurato
nimirū libro cordis interiori/ ꝛ velut oblit
terato/ ꝛ male cōtracto p diuerſas paſſiōes
vix poterat legi. vix ab hoie diſcerni q̇d re/
ctū ab obliq̄. q̇d bonū a malo. q̇d iuſtuꝫ ab
iniuſto. q̇d daret̄ ergo liber extrinſec⁹: con
tinens leges ꝛ pcepta/ p traditiōeꝫ dei ꝛ ho
minū ſapiētioꝝ/ q̄ꝝ lucidiora adhuc erant
corda/ vel p diuinā celit⁹ illuſtratiōem/ vel
p hūanā ꝛ diuturnā inueſtigatiōem/ iunā/
tib⁊ ad hoc ipm morib⁊ bonis q̄ miro mo/
do illuminat̄. ſicut de alijs dictū eſt ꝙ exce/
cauit eos malicia coꝝ: Aia eni viri iuſti/ a
nūciat aliqn̄ vera plus ꝙ̄ ſeptē ſpeculato/
res ɔſtituti in excelſum ad ſpeculandū. ait
Sapiēs¶ Potuerāt h̄ induci ſpeculatio
nes gͥte multū/ de obſcuratione vel oblitte
ratiōe libri cordis. qđ eſt ſpecl'm quoddaꝫ
veritatis ꝛ hoc p cōpatiōem ad varios mo
dos diuerſos/ q̇b⁊ ſpecula materialia diſtor
quētur/ ne reddāt veras imagines. Has ſpe/
culationes poſuit Oreſme de cōfiguratiōe
q̄litatū. illic videant̄.¶ Septima cōſide. Z
¶ Dñs inſtituit pmū canoniſtā ꝛ legiſtaꝫ
ipm adam.¶ Cōgruebat q̇ppe imo opus
erat/ vt adā q̇ pr̄ oīm p ꝓpagatiōem carnis
eſſe debuerat/ fieret ēt pr̄ p gubnatiōem ꝛ i
ſtructiōem. Ac p inde ſicut in artib⁊ p cor/
poris regimie neceſſarijs/ adam poſt pctm̄
fuit p diuinā inſpiratiōeꝫ erudit⁹. de neceſ
ſarijs inꝙ̄ nō ſolū q̄ ad eſſe ſed q̄ ad bn̄ eſſe
ꝙ̄to amplius opus erat/ p bn̄ eſſe ipi⁹ aīe q̄
ad ſcīas ꝛ virtutes/ ipm diuinitus illuſtrari.
et p ipm/ poꝛes filios eius/ de generatione
in generatiōem¶ Hec eſt traditio ipſius
Joſephi in libro antiq̄tatuꝫ. cui cōſonat a

perta ratio Sic dicitur Geñ. ꝙ dñs fec̃ ip
ſi ade tunicas pelliceas. hoc eſt vt operari
fas eſt fieri docuit. ſicut pare cibos vti me/
dicinis colere agros. et ita de reliq̃s habet̃
palã ex iſtis vñ ꝑma fuit origo et cã cuiuſli
bet artis ⁊ inuẽtio ſcie ⁊ facultat̃. ¶ viij. cõ.
¶ Dñs vltra legẽ nature nõ ſolũ inſtitute
de qua dictũ eſt ſed etiã de ſummitate deri/
uate ac in poſteros ꝓmulgate q̃ dicit̃ lex an
tiqua ¶ Fundatur hec cõſideratio ſicut ſe
ꝑta. ꝓlabente enĩ natura de vicio in viciuȝ
ꝓlabebat̃ cõſter ad ig̃rãtiã maiorẽ legũ ⁊ iu
riũ ⁊ iuſtoꝝ iudicioꝝ. Addẽda fuit igit̃ de
claratio/cũ autoritatũ inſertiõe ⁊ circa mur
muratiõem ꝓceptoꝝ. tã generaliũ ſic̃ decẽ
ꝓcepta. q̃ʒ ſpãliũ ſic̃ erant iudicialia ⁊ cerio
nialia ¶ Et ita dñs habuit opꝰ legiſꝑitis
et iuriſtis q̃ dicebant̃ doctores ⁊ ſcribe. me
ditãtes in hac lege/die ac nocte: vt eã popu
lo ſimpliciori nũciarẽt/ne fierent ſic̃ equꝰ ⁊
mulꝰ q̃b9 nõ ẽ intellectꝰ. ſʒ a ꝓximarent ad
deũ ꝓptea vt i chamo ⁊ freno certoꝝ ꝓcepto
rũ cõſtringerent̃/oportuit ¶ Nona cõſidera.
¶ Dñs vltra legẽ veterẽ opꝰ hũit inſtitue
re legẽ euãgelicã ¶ Siq̃dẽ ad nihil ꝑfectũ
adducit lex antiq̃ dicẽte Ap̃lo ad Heb. vij
Nihil ad ꝑfectũ adducit lex. Erat enĩ figu
ra ⁊ vmbra noue legis. nã oĩa in figura cõ/
tingebãt eis ait ap̃ls. Adueniẽte igit̃ re vel
luce impleta eſt lex illa nõ ſoluta. Ac ꝑinde
cõſtituti ſunt ap̃li diſcip̃li ⁊ euãgeliſte tan/
q̃ʒ doctores huiꝰ legis et ceteri ſucceſſores
eoꝝ q̃s theologos noĩamus. nõ ſcḋm corti/
cẽ l̃re q̃ occidit ſed ſcḋm interiorẽ ſpm̃ q̃ viui
ficat. ¶ Decima cõſideratio. ¶ Dñs opꝰ
ñ hr̃et iuriſt̃ aliĩs q̃ʒ theolog̃/ ſi hoĩes ſecũ
dũ virtutes theologicas q̃ ſunt fides ſpes
et charitas/ſpõte vellẽt regulari. Suffice/
re dixit Augꝰ in enchiridion has virtutes
ad ſalutẽ oĩ hoĩ. q̃ppe claudũt i ſeipis duo
illa mãdata/in q̃bꝰ tota lex pẽdet ⁊ ꝓphete.
Diliges dñm deũ tuũ ⁊c̃. Et proximum tu
um ſicut teipſum. ¶ Intereſt autem the/
ologoꝝ docere ſufficiẽter ea q̃ ſũt fidei ſpei
et charitatis ⁊ in regulã euãgelicã ⁊ errores
inſurgẽtes cõgnoſcere. et cognitos vt caueã
tur ab aliĩs inſinuare. ea deniq̃ʒ docere cõ/
uenit. q̃bus hec triplex virtus gignit̃. nutri
tur defendit̃. roborat̃. ¶ Sic inſtituta vi/
detur ⁊ gub̃nata fuiſſe ſufficiẽter ecc̃ia pri
mitiua ſub ap̃lis. ac deinde ꝑ ſucceſſiones
varias vſq̃ʒ ad doctores/ſanctos incluſiue
ꝑ q̃dringẽtos annos ⁊ amplius q̃bꝰ t̃pali/
bus/nõ erat diſtinctio theologoꝝ ⁊ cano/
niſtarum. licet canones ſacri/ multi eſſent
vltra tenorem exp̃ſſe traditũ in euangeliĩs
et ceteris libris canonicis. Hi vero canões
ſi bene inſpiciamus/nõ ſunt niſi cõcluſio/
nes elicite vel illate ex ꝑncipiĩs theologic̃.
id eſt ex euãgelio ⁊ aliĩs libris cãonic̃ ꝑ il/
los q̃bus dicit xp̃s. Qui vos audit me au/
dit. Nihil igit̃ ammirandũ ſi ad eoſdẽ ꝑti/
nebat cognitio ⁊ legiſlatio cõcluſionũ illa
rum canonicarũ/ad q̃s pertinebat noticia
principioꝝ. Inde eſt illud q̃ð ſapiã dicitð
ſeipã. Per me reges regnãt ⁊c. ¶ Xi. cõſi.
¶ Dominus ꝓpter multiplicatiõem hoĩȝ
ſb lege ſua euãg̃lica/ꝑuaricantiũ eam mul
tis modis/voluit hm̃oĩ canones multipli
cari. Et ita opus habuit canoniſtis. etiaȝ
in regimine ſp̃uali. q̃ꝛ ꝓprie dicti theologi/
nequaq̃ʒ ſufficiebant ¶ Notemus hic ad
declaratiõem ampliorẽʒ ꝙ theologi ꝓprio
noĩe dicunt̃ hi q̃ noticiam ꝓfitentur et ha/
bent/eoꝝ que ꝓprie dicũtur eſſe de theolo/
gia hoc eſt de iure diuino ſeu euãgelico q̃ð
idem eſt et q̃ illud ſciunt elucidare defende
re roborare. ¶ Sunt autem quattuor ge/
nera taliũ que ꝓprie dicũtur ad ius diuinũ
et euangelicũ ꝑtinere. Primũ genus ẽ eoꝝ
que cõtinentur exp̃ſſe in textibus canoni/
ce ſcripture vt ꝙ in ꝑncipio fecit deus celũ
et terram. Scḋm eſt eoꝝ que cõſequuntur
cõſequenter clare in cõſequentia neceſſaria
et euidenti/apud omnem vtentem ratiõe.
ex eis que ibidem continent̃. Tertiũ eſt eo
rum que licet non ſequantur in conſequen
tia clara apud omnes vtentes ratione vel
aliunde doctos. tamen apud exercitatos i
ſacris litteris/conſequentia iudicatur op/
tima vel ſequela. Quartum eſt eoꝝ que ꝑ
reuelatiõem factam eccleſie conſtant. ⁊ hoc
vel exp̃ſſe et manifeſte ꝑ ꝓphetias ſeu mira
culoſas atteſtationes. vel implicite pˀ com
munem atteſtationem totius eccleſie vl̃ cõ
ciliĩ generalis eam ſufficienter repreſentã/
tis. ac ꝑ ſucceſſionem legitimam deriuatã
ad poſteros ꝑ eos qui tales reuelatiões ha
buerũt manifeſte. Veritates oẽs alie/ tãto
dicuntur magis pertinentes vel imperti/
nentes ad theologiam et ſuos profeſſores
quanto proximiꝰ vel remotius poſſunt i/
ferri ex predictis ¶ Progredientes igitur
vltra dicamus ꝙ preter has veritates ſeu re
gulas oportuit multas explicari ad regim̃
ecc̃iaſtice familie/que non poterãt expreſſe

deduci ex ſacra ſcriptura. ſed oportuit fieri limitatiōem ꝑ autoritatē hūanā. Recte eo mō ꝙ vltra ꝓncipia iuris moralis natural' et cōcluſiōes euidēter ⁊ neceſſario ſequentes ex eiſdē/ oportuit addi multas inſtitutiones. neqꝫ clare diſſonas/ neqꝫ tñ euidēter ſequētes ex dictis ꝓncipijs. et hoc autoritate ꝓncipū vel cōitatū qb⁹ reſpublica regenda ſubdebat. ¶ Exēplū in vno ꝑ qð ſciat in ceteris Cōfeſſio ſacramentalis/ eſt de lege euāgelica ꝓprie dicta. ſed ꝙ fiat hoc tꝑe vl' illo/ ⁊ apud ſuū certū ſacerdotē vel apud illū/ eſt de iure poſitiuo. qð nec clare ſeqtur ex lege euāgelica ꝙ ſic debeat fieri nec tamē eſt repugnās Talia ſunt ſine nūero in reliquis q̄ cōcernūt dei cultū ⁊ charitatē erga

D ipm ⁊ ꝓximū nr̄m ¶ Xij. conſi. ¶ Dñs opus habuit canoniſtis: nedū ꝓpter m'tiplicationes hmōi canonū poſitiuoꝝ. ſed etiā ꝓpter incorrigibilitatē ſubditoꝝ ¶ Oderit peccare mali formidine pene. ait Oratius vt igitur pene varie ꝑ varijs delictis ferrētur/ neceſſe fuit. quēadmodū ꝑ diuerſitate morboꝝ/ ordināt medici diuerſitatē remedioꝝ ꝑticulariū vltra ea q̄ cognoſcūt ex ꝓncipijs ph̄ie naturalis vel ſue medicine generalis. Cōſtat āt iſtitutiōes hmōi arbitrarias eſſe vt plurimū/ que licet inſtitutiones cōformitatē q̄ndā hēant ad legē diuinā in hoc ꝙ nō ei palā diſſonāt alioqn eēnt iniq̄ nihilominꝰ nō ita ꝑtinēt ad eā/ qn alie pene poſſent eq̄liter ſtantib⁹ illis ꝓncipijs cōſtitui. Et hoc ē ius/ q̄le appellamꝰ pure poſitiuū vel humanū. ¶ Amplius vero etſi repugnātia nō ſit/ vt thelogus ſciat hmōi cōſtitutiōes penales ⁊ ſi'les de iure poſitiuo. q2 tñ humani capacitas ingenij/ m'tū finita eſt/ nec ad tot ſufficit. dñs hūit opus vt voluit diſtīctos ī eccl'ia doctores īſtituerē: q̄ſdā ad ius euāgelicū ⁊ ꝓprie dinū/ q̄ſdā ad poſitiuū ſciēdū dedicatos. Et ex his inueſtigamus ⁊ inuenimꝰ puto/ cōmoditatē diſtinctiōis inter has facultates theologie et decretoꝝ. ⁊ dñs in hoc h3 opꝰ decretiſtis ¶ Tredecima cōſi. ¶ Dñs nō inſtituit reponi ea q̄ ꝓprie ſunt fidei/ in textib⁹ canonū vl' decretoꝝ vñ dicūtur canoniſte vel decretiſte: tanq̄ꝫ illa ꝑ ſe ⁊ ꝓncipaliter ꝑtineant ad facultatē decretoꝝ. ¶ Hec cōſideratio rñdz his q̄ poſt facultatē decretoꝝ ſic inſtitutā/ cōtendere vellēt ſupfluā eſſe thologoꝝ facl'tatem Habemus inquiūt articulos oēs fidei ⁊ catholicas veritates. q̄d egemꝰ theologis. ¶ Sed videat rō cur illic ponant tales veritates/ inueniemꝰ ꝙ ſunt tanq̄ꝫ ar. iculi certi eliciti ex theologia. q̄ꝝ declaratō ſpectat ad eandē. quēadmodū ēt factū ē in legib⁹ ꝓncipū catholicoꝝ/ nō ꝙ ad illas leges de directo ſpectēt ſicut nec eoꝝ declaratio. quēadmodū nemo diceret ꝙ declaratio ſymboli ap'loꝝ vel niceni cōcilij. ad ſimplices ſpectet. qb⁹ tñ illud indicit ⁊ explicatur et datur ad credendū ¶ Quo pacto igitur q̄reret aliq̄s reponūtur hec in facultate decretoꝝ vel in facultate legū tꝑaliū/ q̄ ad theologie ꝑtinēt facultatē: Facilis eſt reſponſio Reponūtur itaqꝫ vt addant pene varie cōtra eos q̄ auſu temerario ꝯ articulos ſic explicatos dogmatiſare pſumerēt Hec autē adiectio canonū penaliū ſicut ē de iure poſitiuo/ ſic earū cognitio ſpectat ꝓprie ad decretorū vel legū facultates ¶ xiiij. conſi.

¶ Dñs. ſicut in vno corꝑe naturali/ diuerſa mēbra ſingulis officia conſtituit/ ne ſit ſciſma inter ea/ ſic in corꝑe miſtico/ diuerſos voluit eē doctores ꝑ varietate doctrinarū legū vel iuriū ¶ Hac cōſideratiōe pſuppoſita ex ꝓorib⁹/ pt3 ꝯñter iniuſta cōcertatio vel q̄rela eorū. q̄ ꝑ extollēdo ſciam theologie/ illā decretorū vitupant vel ecōtra Hoc enī agere q̄d aliud ē/ q̄ꝫ ſi oclꝰs dicat narib⁹/ opa tua nō agēda. Rurſus ē pſumptio eorū q̄ ex neceſſitate ſue ſcie/ nitūtur extollere ⁊ arguere eā ceteꝝ oib⁹ pfectiorē cuꝫ dicat ph̄s de methaphiſica. Neceſſarios q̄dē oēs/ dignior pfectior ꝓo nulla. Cū pterea videt in corꝑe naturali/ mēbra turpiora ⁊ infirma plus hr̄e neceſſitatis q̄ꝫ pulcriora ⁊ pfectiora q̄lia ſunt oculus ⁊ auditus Deniqꝫ manifeſtū ē ex his/ ad quā facultatem ſpectat iudicare de hereſib⁹ ⁊ hereticis Cōſtat ꝙ ad theologiā. modū ꝓo puniendi/ magis determinat facultas decretoꝝ/ ſed executiōem iudices ⁊ clientes ſeu bodelli magis ſciūt. Exēplū de iudicio falſe monete. cuius falſitatis cognitio/ ſpectat ad cāpſores/ punitionis modꝰ/ ad legiſtas executio ad iudices ⁊ bortelles. ¶ Potuerat hic applicatio fieri de examīe bulle illiꝰ ꝑ mēdicates extorte. ſed omitto ¶ xv. cōſi.

¶ Dominus habet opus ſicut thelogis/ et canoniſtis/ ſic hominibus inferioris ſcientie vel ordinis/ quo ad cognitioem traditionum humanarum ¶ Conſulamus experientiam et videbimus ꝙ vltra ſcientiam iuris diuini/ et canonici poſitiui/ m't

teſunt pticulares leges ⁊ ↄſtitutiões poſi/
tiue.neceſſarie in iudicijs.quales optet ſci
re ipos pcuratores ⁊ dictulos ⁊ alios infe/
rioris ordis. ¶ Si aũt qreret aliqs/q̃ſnam
vtilioꝛ ſit eccie dei/vel erudit⁹ i his legib⁹ vl
timis pcuratoꝝ ⁊ pmotoꝝ/vel i ſacꝭ cano
nib⁹ poſitiuis. Puto ↄfeſtim ridebit̃ ⁊ irri
debit̃/imo ſpnet̃ a dñis cãoniſtꝭ talis inqſi
toꝛ ⁊ iure q̃dẽ. Sꝫ cũ a ſili pgũt aliq̃ curio/
ſe(ne dicam⁹ fatuoſe)cõparare ſciaꝫ cãonũ
poſitiuoꝝ p eccĩaſtico regimie/ad ſciam e/
uãgelicã/ipi viderint. Exẽplo ſili/dubita/
ret aliqs q̃s hñdus eſt dignioꝛ in cura coꝛ
poris vel medic⁹. Siĩr q̃s pferẽd⁹ ẽ vl̃ eru
ditus in ↄſtitutiõib⁹ poſitiuis ſue religio/
nis aut in ſinodalib⁹ ſtatutꝭ.vel an pcellat
iuriſpit⁹.q̃ tñ ad hoꝝ pticulariũ cognitiõꝫ
nõ deſcẽdit. ¶ Ceſſent igitur deinceps hu
iuſmodi cõpationes odioſe ⁊ curioſe.fatu/
oſe imo et faſtidioſe.nec ſit ſciſma i ipo coꝛ
poꝛe eccie.ſed ambulet quiſq₃ vocatione q̃
vocatus eſt grãm quã accepit cõicãs ſine i/
nidia et in alterutrum amminiſtrans.

B Xvi.cõſideratio ¶ Dñs opus habꝫ decre
tiſtis nõ ſolũ pꝑter rões ſumptas ex multi/
tudine canonũ poſitiuoꝝ cõcernẽtiũ ſpũa
le regimẽ ſed etiã regulatiõem tpaliũ maxi
me poſt dotatiõem eccie in bñficijs ⁊ alijs
abunde factis ¶ Neq₃ eni euãgelica lex/de
dit expſſas de tpaliũ regimine ↄſtitutiões:
ac pinde theologica cõſideratio / ſe ad eas
pticulariter ↄgnoſcẽdas/nequaq̃ extẽdit.
Vident̃ aũt ſufficere leges hũanitus tradi
te.ſed ſi notauerimus/aliã eſſe rõem de his
que mere tpalia ſunt/nec dedicata diuinis
vſib⁹:aliam eoꝝ que cultũ dei reſpiciũt in
decimis et oblatiõib⁹/in bñficijs atq₃ ſimi
libus:nemo mirabit̃ ſi legib⁹ alijs vti con/
gruũ fuit/p his et p illis.queadmodũ do/
ctrina pure moꝛalis/inſufficiẽs fuit p lege
reuelãda.q̃uis in obſequium ſuum poſſit
Xvij.cõſideratio ¶ Dñs nõ ita diſtinxit
theologiam a ſacris canonib⁹ ⁊ ecõtra/qui
vtiliter ⁊ ſalubriter poſſint ab eodẽ homie
q̃tũ ſibi cõcedit̃ inueſtigari. Si ei repti ſt
qui vltra canones ſacros/legib⁹ hũanis de
derũt ſtudiũ ſuũ ⁊ ecõtra ⁊ pfecerũt in vtriſ
q₃ ſi vltra philoſophiã ⁊ methaphiſicã mlt
ti quotidie in theologia ſe vehemẽter exer/
cẽt: Hoc cõuenientius hꝫ fieri / q̄ theolog⁹
deſcẽdat ad inſpiciẽdũ canones ſacros tã/
q̃ cõcluſiões elicitaſ ex ſuis principijs the
ologicis deducere ¶ Sic erit talis ambi
dexter.erit eni theologus canoniſta.et ca/
noniſta theologiſans.et quis eſt hic et lau
dabimus eũ ¶ Quid aũt facilius ẽ ex am
bobus/aut p theologiaꝫ ſcꝫ cognoſcere ca/
nonicã ſciam vel ecõtra. Exiſtimo q̄ pmũ
ſicut facilius eſt ⁊ oꝛdinatius deducere ex
principijs cõcluſiones/q̃ ex cõcluſionib⁹
ad pncipioꝝ noticiaꝫ deuenire. Addito q̄
agibiliũ iſtoꝝ vehemẽs cõſideratio a pue/
ricia vel ab adoleſcẽtia non tm̃ erudit neq₃
clarificat ingeniũ/q̃tum exercitatio in ſpe
culabilib⁹ principijs ¶ Potuerat hic inſe
ri querela frequẽter incidẽs noſtro tempe
tam ↄ theologis/q̃ ad ſpeculabilia quedã
parum vtilia/curioſiores exiſtunt debito.
nolentes ad cõſideratiõem agibiliũ tanq̃
ſuo ingenio indignam et rudem declinare
Rurſus inculpandi ſunt iuriſte illi.qui pti
cularib⁹ cõcluſionib⁹ iurium ſic adherent
vt vel ad principia reſolutionis
non aduertunt. ¶ Xviij.conſideratio C
¶ Dñs voluit ita theologiam a canonib⁹
ſepari/vt tamen maneret vſus terminoꝛuꝫ
theologicoꝝ incõfuſus. ¶ Scientia eniꝫ
quelibet inferioꝛ/ſicut ſumit pncipia ſua a
ſupioꝛe alternante eam.ſic vt terminoꝛum
ſuoꝝ pꝓprietatem obſeruet neceſſe eſt.alio/
quin fieret velut altera cõfuſio babilonica
p diuiſiõem linguarũ.nec mutuo ſe intelli
gerent theologus ⁊ iuriſta ¶ Qua ex re pꝫ
q̄ vbi de iſtis terminis/hereſis ⁊ hereticus
ſymonia ⁊ ſymoniacus ⁊ ſilibus/fit mẽtio
recurſus eſſẽ pncipalis debet ad vſum quẽ
theologicus ſmo hꝫ.ſm quẽ dicit Aug⁹ q̄
nob̃ ad certã regulã loq̃ fas eſt ¶ Ac pinde
pꝫ q̄ expoſitio bulle mẽdicãtiũ/req̃rit ex/
ponĩ p ius euãgelicũ. ¶ Xix.cõſideratio
¶ Dñs noluit vt ſm ius canonicũ regula
retur imobiliter de nccitate:tot⁹ eccie ppl̃s
ſicut optet ipm regi ſtabiliter et imobilr̃ p
ius euãgelicũ ⁊ diuinũ ¶ Tollit hec ↄſide
ratio temeritatẽ aliqꝝ vel igñatiã q̃ ſuis iu
rib⁹ poſitiuis/imobilitatẽ ⁊ idiſpẽſabilita
tẽ talẽ tribuũt ⁊ parẽ vim obligãdi q̃lẽ habꝫ
ipm ius euãgelicũ ⁊ diuinuꝫ. Ac pinde q̃t
heu ſcãdala q̃t pturbatões in euãgelico re
gimie pdẽ oꝛta ſint ⁊ quotidie ſuccreſcant
legi fas eſt in experientie libro. Tales nimi/
rũ intractabiles.q̃s phs appellat immanſi
uos/neq₃ epikeyã neq₃ bonã eq̃tatẽ recipi
unt.adherẽtes traditiõib⁹ ſuis ſic euange/
lio.imo pꝑter traditiões ſuas(ſicut cõque
ritur xp̃us)faciẽtes irritum mãdatum dei

Math.xv. ¶ Applicauim⁹ alias cōſidera
tionē hāc pcipue vtilē ad materiā reducti/
onis grecoꝝ: ſed nūc omittam⁹. ¶ Clauis
eſt hec cōſideratio ꝓ inueniēdo ꝯſiter natu
ram ꝛ cōditiōem tot⁹ euāgelice hierarchie
Et quō regimē ei⁹ monarchicū ē ꝛ regale q̄
ad ſpūalia ex imobili inſtitutiōe xpi. Utrū
vero ſit exiſtimādū q̄ ad tpalia ēt eccie dedi
cata. nō ita eſt manifeſtū. Scitis cōcerta/
tiōes iſtic innūeras eſſe dicētib⁹ alijs ꝙ ec
cleſia nihil hꝫ tpale niſi a dn̄is pncipibus
alijs vero in oppoſitū certantib⁹ ꝙ oīo ſūt
eccie/ ſed lites has vel numerare hic vel di
rimere/ nō nr̄m eſt. ¶ Uiceſima cōſide.
¶ Dn̄s voluit eruditis in ſacris canonib⁹
h licētiā doctorale impēiri. q̄tin⁹ hr̄ent ex h̄
autoritatē/ nō ſolū docēdi ipos canones/
ſed eos doctrinalr̄ interptādi exponēdi vel
gloſandi. Hoc inter cetera maxime opaᷓ li
cētia doctoralis. et illud rōnabilr̄. nō ei po
tuit omni hora fieri recurſus ad cōditoreꝫ
canonū. Propterea eruditis ꝛ ap̄pbatꝭ/ cō/
ferēda fuit talis autoritas doctoralis. Nō
ſolū ipis ſed ēt pncipali⁹ theologꝭ. pſertim
vbi dubietas orireᷓ ex his ꝛ circa ea q̄ ius e
uāgelicū pōt ad elucidatiōem deducere. et
queādmodū architectonica pncipaᷓ ſubal
ternate ſcie. ꝛ ſic ex pncipijs cōcluſiōes exa
minanᷓ ꝛ pbanᷓ ſi recte ſunt. ¶ Deniꝗ cās
alias lnīe doctoralis eē dicim⁹. q̄tin⁹ euiteᷓ
cōfuſio in politico regimie. ꝛ ne inſufficiēs
vel imerit⁹ ad hoc ipm̄ ſe ingerat. Nā po/
ſtremo honor alit artes dicit Cicero ꝛ oēs
accedūt ad ſtudia ꝓpter glīaꝫ. ¶ Poſtulem⁹
tandē/ vt dn̄s prfamilias ſupmus/ nos ita
ſolui ꝛ ad ipm̄ deduci pcipiat/ iuxta figurā
aſine ꝛ pulli ei⁹ ꝙ ad hierl'm celeſtē ipo ſedē
te ꝛ dirigēte ꝑueniamus. ¶ Finit.

e ¶ Incipit tractatus
eiuſdem de nobilitate.

Homo q̄dam nobilis/ abijt in re
gionē lōginquam accipe ſibi re
gnū. ¶ Quis hō iſte nobilis ni
ſi ihs xp̄s nobiliſſimi regꝭ dauid
inclita ꝓles: De q̄ ꝑ allegoriā Eccs ait. be
ata terra cui⁹ rex nobilis ē. Et in laudeꝫ ſa/
piētie ait idē in ꝑabolis. Nobilis i portis
vir ei⁹. cū ſederit cū ſenatorib⁹ terre. Qui ꝓ
terea de ſe loq̄baᷓ ſamueli. Qui me cōtem/
nūt/ erūt ignobiles. ¶ Dicam⁹ igitur aliq̄
de nobilitate. ſumētes occaſionē ex p̄re mi
litis egregij dn̄i Guilhelmi ſanet. ꝛ nobili/
tate cōpoſiti. ¶ Nobilitas pmo deſcribiᷓ.
ſcdo diuidiᷓ. tertio ignobilitas pādeᷓ. q̄rto
corollariū quadruplex elicietur.

Nobilitas eſt eminētia q̄dā vel pn/
cipalitas. vel excellētia inter alias
res ſui generis. hn̄s facultatē aliq̄s
in illas pſertim ꝓpinq̄s influēdi. Nobilᷓ id
circo dicitᷓ hic accipe regnū ſibi ſiue regim̄
aliq̄d alioꝝ. ꝓpter influxiuā ptātem. ¶ No
bilitas ſic deſcripta cōuenit cū libtate. q̄ eſt
dignitas aliq̄ ſuꝑpius nō alteri⁹ grā. De/
terminatio ptꝫ pmo polit. multa ꝑ exēpla.
q̄m i omni genere dn̄aᷓ aliq̄d vnū q̄d in il/
lo genere pmū eſt ꝛ nobiliſſimū. tā in aīatꝭ
q̄ꝫ in aīa carētibus. Hec deſcriptio ꝑ ſequē
tia pſpicua magis eſt.

Nobilitas ſic accepta generaliter re
ꝑitur in maiori mūdo. et ſilr̄ i mio
ri multis modis, queādmodū va/
rie ſunt hierarchie ꝛ pncipatus. q̄m nō eſt
nobilitas ſine pncipatu quodā. ¶ Nobi/
litas in pmis eſt ſupeminēter nec extra i ip
ſa trinitate btā. que ad ſanū intellectū dici/
tur ſupceleſtis hierarchia Eſt eni in p̄re fō
talis nobilitas ſeu dignitas vel autoritas
q̄ notificatur ꝑ duas natiōes iſtas. Inna/
ſcibilitas et pncipiū de nō principio. Si/
militer in filio reſpectu ſpūſſcti. nec dicitur
ignobilitas idcirco in ſpūſctō. Quoꝝ de/
claratio theologis remittatur. ¶ Nobili/
tas eſt i angelis ſm̄ triplicē hierarchiā que
celeſtis appellatur. pmā ſcdam tertiā. No/
bilitas rurſus ē i eiſdē angelis i iſta q̄libet
triplici hierarchia ſm̄ tres ordies cōtētos
in q̄libet. vt in pma cherubin ſeraphin et
throni. ¶ Nobilitas ē in eccīaſtica hierar/
chia q̄ ſubceleſtis dicitur exēplata ꝑ cele/
ſtē. ſm̄ tres ſtat⁹ eccie. pmos medios ꝛ in/
fimos. ad q̄s ſpectat ſecularē hierarchiam
in dicta reducere ꝑ tres act⁹ hierarchicos.
q̄ ſunt purgare illumiare ꝛ pficere. In q̄ q̄/
dem ſeculari policia/ ſignabiles ſunt tres
ſtatus ꝑ tpaliū regimie: ſuo mō. In cui⁹ ſu
pmo ſtatu vulgarior ꝛ vſitatior nobilitas
collocata pncipatur. ¶ Nobilitas cōſeq̄n
ter ꝛ large ſumpta. ponitur a pʰiloſophā/
tib⁹ et theologis ſm̄ quattuor gradus cre/
aturarū quarum alique habent eſſe ſolum
naturale. Alia eſſe et viuere. quedam eſſe ꝛ
viuere et ſentire. reliqua ſicut homines/ ꝑ/
ticipant eſſe viuere et ſentire. quibus eti/
am hominib⁹ ſuperadditur intelligere.